

VALDKONNAPÄDEVUS

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilasi teavitatakse erinevatest töökeskkondadega tutvumise ja tööharjutamiste võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilased mõistavad hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning elukestva enesearendamise vajalikkust. Õpilased saavad teavet erinevatest õppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õppijates kujuneb muutustega toime tulev, probleemide lahendamisele suunatud ja enesearengut väärtustav hoiak.

AINETUNDIDE JAOTUS

Karjääriõpetus on õppekavas 7. klassis, üks ainetund nädalas.

III kooliastmes

1 tund

LÕIMING, ÜLDPÄDEVUSTE SAAVUTAMINE JA ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMINE AINEVALDKONNAS

Lõiming teiste ainetega:

Karjääriõpetuse õpitulemused ja nende saavutamiseks rakendatavad õppemeetodid toetavad teiste üldpädevuste (väärtus-, sotsiaalne-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatika- ja ettevõtluspädevus) arengut ning lõimingut erinevate õppeainete ja läbivate teemadega. Mitmeid karjääri kujundamisega seotud mõisteid ja teemasid käsitletakse ka teistes õppeainetes, kuid sisu ja rõhuasetused on erinevad. Sarnaste teemade käsitlemine mitmes õppeaines aitab õpilasel mõista ainete omavahelisi seoseid, luua õpitud tervikpilti, seostada õpitud igapäevaeluga ja väärtustada õppimist kui elukestvat protsessi. Lõimingut toetab ka õppekeskkonna laiendamine väljapoole klassiruumi, koolisisesed ja -välised sündmused (näiteks karjäärpäevad ja õpilaskonverentsid), suunamine huvitegevuse ja mitteformaalse õpikogemuse analüüsimisele, koostöö kooliväliste partneritega, õppemeetodid jne.

Eesti keel. Õpilased arendavad suulist ja kirjalikku väljendusoskust, suhtlusoskust, laiendavad tekstidega töötades oma sõnavara, avardub maailmapilt.

Matemaatika. Õpilased arendavad analüüsimis-, koostöö- ja iseseisva töö oskust, paindlikku mõtlemist, oskust lugeda ja analüüsida graafikuid ja tabeleid, teha lihtsamaid arvestusi (eelarve, kulud, tulud, laen, intress jne).

Inimeseõpetus. Õpilased rakendavad inimeseõpetuses õpitud eneseanalüüsi aluseks olevaid mõisteid, areneb suhtlusoskus.

Infotehnoloogia. Õpilased rakendavad arvutikasutamise üldiseid oskusi, arendab oskust kasutada erinevaid tekstitöötlusprogramme, iseseisva töö oskust, oskust lahendada probleemülesandeid.

Üldpädevuste saavutamine:

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Karjääriõpetusega taotletakse, et õpilane teadvustab oma väärtushinnanguid, mõistab kultuurikeskkonnas ja haridusvaldkonnas kehtivaid väärtuseid ja nende seost tööturuga.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Karjääriõpetusega taotletakse, et õpilane on eneseteostuseks suutlik; toimib ettevõtliku, aktiivse, teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetab ühiskonna arengut. Õpilane teab ja järgib ühiskondlikke väärtusi ja norme; suudab teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerib inimesi ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel.

Enesemääratluspädevus. Karjääriõpetus õpetab õpilast analüüsima juhendamisel oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi karjääri kujundamise kontekstis; õpetab kasutama eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel.

Õpipädevus. Karjääriõpetus õpetab õpilast kasutama õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostama omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsima oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust.

Suhtluspädevus. Karjääriõpetus õpetab õpilast ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendama, arvestama olukordi ja mõistma suhtluspartnereid.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Karjääriõpetus suunab õpilase tegema tõenduspõhiseid otsuseid ning kasutama uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

Ettevõtlikkuspädevus. Karjääriõpetuse õp suunab õpilast oma ideid looma ja ellu viima, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi, nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aitab kaasa probleemide lahendamisele; seadma eesmärgi, korraldama ühistegevusi ja neist osa võtma, näitama algatusvõimet ja vastutama tulemuste eest; reageerima loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtma arukaid riske.

Digipädevus. Karjääriõpetus õpetab õpilast kasutama uuenevat digitehnoloogiat nii õppimisel kui ka suhtlemisel; olema teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgima digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Õppekava läbivate teemate käsitlemine ainevaldkonnas:

“Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”. Õpilaste silmaringi, positiivse mõtlemisoskuse, otsustus- ja vastutusvõime, meeskonnatööoskuse, loovuse ja loogilise mõtlemise arendamine. Õpilase individuaalsuse arvestamine õpetamisel. Huvi ja uudishimu äratamine ning selle rahuldamise viiside, oma aja ja tegevuse planeerimise õpetamine.

“Keskkond ja jätkusuutlik areng”. Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

“Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”. Toetatakse õpilase initsiatiivi ning pakutakse talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri kujundamist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes ja koolivälises tegevuses omandatud teadmised.

“Teabekeskond”. Käsitletakse avaliku ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasusi ning õpitakse tundma põhilisi kommunikatsiooniformaate.

“Tehnoloogia ja innovatsioon”. Lahendatakse praktilisi ülesandeid, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses.

“Väärtused ja kõlblus”. Õpilase mõtteenarendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamused. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

ÕPPEKORRALDUSE ERISUSED

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus, sh kodutööde maht on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega, et toetada õpilaste kujunemist ennastjuhtivateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud meetodeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning õpimotivatsiooni teket;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid digitaalseid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) mitmekesistatakse õppekeskkonda: ettevõtted, järgmise taseme õppeasutused, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- 7) võimaldatakse saada ülevaade erinevatest tegevusaladest ja ametitest, sh vahetult töökeskkondadega tutvuda;
- 8) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh eelistatuna aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöo koostamine;
- 9) õpilased võivad projektide ja uurimistöo teemad valida ise lähtuvalt oma huvist (ameti-, kutse- erialaeelistusest lähtuvalt) karjäärispetsialistide või lapsevanemate, kohalike ettevõtjate jt soovitudest;
- 10) luuakse tingimused õpilaste teadlikke karjäärivalikuid soodustavate hoiakute kujunemiseks;
- 11) käsitletavat teemad seostatakse ja ajastatakse aineõpetajatega koostöös inimeseõpetuse, ühiskonnaõpetuse, emakeeleõpetuse jt ainetega ning arenguevestlusega.

AINEVALDKONDLIKUD HINDAMISE ERISUSED

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Valikkursust hinnatakse mitmeeristavalt (arvestatud-mittearvestatud).

VALIKAINED- KARJÄÄRIÕPETUSE ÜLDOSA

Hindamise aluseks on õpilase areng õppetegevuse käigus. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Karjääriõpetuse käigus ei hinnata õpilase hoiakuid ega väärtusi, vajaduse ja võimaluse korral antakse õpilasele nende kohta tagasisidet. Hindamisel väärtustatakse õpilaste isikupära ja toetatakse arengut.

Õpilane peab olema hindamises aktiivne partner, kuna see toetab eneseanalüüsi oskuste kujunemist. Kursuse jooksul koostab õpilane personaalse õpi- või arengumapi, millesse kogub eneseanalüüsi, ettevõtete külastuse töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutse või erialadega seotud materjalid. Selles sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

ÕPPEKESKKONNA ERISUSED

Õppetöö toimub enamasti klassiruumis, võimalusel käiakse tutvumas ettevõtete tööga, kutsutakse kooli külalisi. Õpilasele võimaldatakse nutitarkvara karjääri kujundamisega seotud info otsimiseks, ainekavas kirjeldatud eesmärkide saavutamiseks vajalik õppevara ning karjääri kujundamisega seotud kirjanduse ja teiste asjakohaste allikate kättesaadavus.